

בש"פ 3717/15 - עיסא אבו רמדאן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 3717/15

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

העורר: עיסא אבו רמדאן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
(השופטת ד' שריזלי) במ"ת 7541-04-15 מיום
19.4.2015

תאריך הישיבה: ט"ו בסיון התשע"ה (02.06.2015)

בשם העורר: עו"ד אורי בן נתן

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטת ד' שריזלי) במ"ת 7541-04-15 מיום 19.4.2015, במסגרתה התקבלה בקשת המשיבה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים כנגדו ונדחתה בקשתו להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו.

תמצית הרקע העובדתי

1. כנגד העורר הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו המייחס לו את העבירות הבאות: ניסיון

עמוד 1

לחבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) + סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין. וזוהי תמצית כתב האישום: ביום 31.3.2015, בשעה 11:45, לערך, היה השוטר אמיר דן (להלן: אמיר), יחד עם שני שוטרים נוספים (להלן ביחד: השוטרים), בפעילות משטרתית בעיר גבעתיים. במסגרת פעילות משטרתית זו הוצב ברחוב עליית הנוער בעיר מחסום משטרתית. באותה שעה נהג העורר בג'יפ מסוג צ'ירוקי והתקרב לכיוון המחסום. השוטר אמיר הבחין בג'יפ וסימן לו בידו לעצור. העורר התקרב לעבר המחסום באיטיות, אך לפתע האיץ מהירותו ונמלט מפני השוטרים, כשהוא נוסע לעבר הצומת המרומזר שבסמוך, וכשאמיר צועק לו לעצור את הג'יפ, אך העורר לא עצר. בשלב זה נכנס אמיר לרכב משטרתית והחל במרדף אחרי העורר, כשהוא מפעיל את הסינרנה וכוזר לעורר לעצור. במהלך הימלטותו חצה העורר אי תנועה בנוי, נסע במהירות גבוהה, נסע כנגד כיוון התנועה, ונכנס ב"אין כניסה" – והכל תוך כדי גרימת סיכון לבטיחותם של ציבור הנהגים שנסעו באותה עת בכביש שנאלצו לבלום ולסטות לצד הדרך מחשש לפגיעה ולבטיחותם של הולכי רגל שצעדו בסמוך לנתיב ההימלטות. במהלך המרדף יצא אמיר בשלב מסוים מהרכב המשטרתית בניסיון לאגף את הג'יפ שבו נהג העורר מצד שמאל. בשלב זה ניסה העורר לפגוע שלא כדין באמיר, בכך שהחל להתקדם במהירות עם צידו השמאלי של הג'יפ לכיוונו של אמיר, עד אשר המרחק בין אמיר לג'יפ עמד על כמטר וחצי בלבד. בתגובה צעד אמיר לאחור וצעק לעורר שיעצור את הג'יפ. העורר המשיך לנסוע לכיוונו של אמיר, ובשלב זה כמוצא אחרון שלף אמיר את נשקו וירה שתי יריות: ירייה אחת לעבר הגלגל הקדמי-שמאלי שגרמה לתקר בצמיג, וירייה שנייה לכיוון הגלגל האחורי-שמאלי. בתגובה החל העורר בנסיעה מהירה אחורנית, תוך כדי שהוא פוגע ברכב שחנה במקום. לבסוף נמלט העורר כשהוא נוסע קדימה במהירות ברחוב הפלמ"ח, כשהוא גורם לסיכון לבטיחותם של הולכי רגל שצעדו ברחוב שנסו לכיוון המדרכה על מנת לא להיפגע מהג'יפ.

2. בד בבד הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים, מן הטעם שהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום מלמדים על מסוכנות גבוהה הנשקפת ממנו לשלום הציבור ולבטיחותו. בנוסף הצביעה המשיבה על הרשעותיו הקודמות הרבות של העורר, שבהן 60 הרשעות בעבירות תעבורה.

החלטת בית המשפט המחוזי

3. בהחלטה מיום 19.4.2015 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת המשיבה והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. באשר לשאלת קיומן של ראיות לכאורה; בית המשפט ציין כי במהלך הדיון לפניו לא חלק בא כוח העורר על קיומן של ראיות לכאורה ביחס לאירוע עצמו, להשתלשלותו ולעובדה שהעורר סיכן חיי אדם בהתנהגותו, אלא מיקד טענותיו בשאלת קיומן של ראיות לכאורה ביחס לחלק בכתב האישום המייחס לעורר עבירה של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה בשל הניסיון לדרוס את השוטר אמיר. צוין כי עיקר טענות העורר הופנו כנגד דו"ח הפעולה שנרשם על ידי השוטר אמיר, אשר לטענת בא כוח העורר התיאור המופיע בו אינו מתיישב עם השכל הישר. בנוסף צוין כי בא כוח העורר הציג פסיקה רבה שבאמצעותה ביקש לבסס את טענתו כי בנסיבות דומות מאד, ואף חמורות מאלה, לא יוחסה לנאשמים עבירה של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה. בית המשפט המחוזי ציין כי לאחר עיון בתיק החקירה – בדגש על דו"ח הפעולה של השוטר אמיר ודו"חות נלווים של השוטרים האחרים שהיו במחסום המשטרתית – הגיע למסקנה שדי בתיאור שתיאר השוטר אמיר בדבר התנהלותו של העורר לאורך האירוע כולו, ובפרט ברגע הקריטי, כדי להקים תשתית ראייתית מוצקה למדי לכך שבאותן שניות הייתה לעורר כוונה לפגוע בשוטר או לדרוס אותו. לפיכך נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורה שבכוחה להביא להרשעת העורר בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

4. באשר לעילת המעצר; בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות העניין אין ספק בדבר קיומה של עילה כזו, שכן

ההתנהגות המיוחסת לעורר בכתב האישום מלמדת על כך שמדובר באדם חסר מעצורים לחלוטין שמהווה סכנה חד משמעית וממשית לשלום הציבור ולביטחונו. עוד צוין כי בהימלטותו מהשוטרים הפר העורר כמעט כל הוראת חוק תעבורה אפשרית, וכי מסוכנותו ברורה על פניה בנסיבות העניין, והיא אף מתעצמת לנוכח עברו הפלילי העשיר בעבירות תעבורה. לפיכך נקבע כי בשים לב למכלול הנסיבות - לנוכח קיומן של ראיות לכאורה ולנוכח מסוכנותו של העורר - יש להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. בית המשפט הוסיף וקבע כי לא מצא שיש מקום לשקול בנסיבות העניין את שחרורו של העורר לחלופת מעצר. נקבע כי טענת העורר בדבר נסיבות אישיות מיוחדות הקשורות למצבו הרפואי - שהתבססה על מסמכים רפואיים שהוגשו לעיונו של בית המשפט - לא מבוססת דיה, כיוון שמדובר במסמכים המתוארכים לחודש מאי 2013 שאינם מצביעים על מצב רפואי המצדיק התייחסות מקלה באשר לשחרור לחלופת מעצר. בית המשפט הדגיש כי לצורך ההכרעה בשאלת השחרור לחלופת מעצר כל מקרה נשקל לגופו, וכי בנסיבותיו של המקרה דנן אין הצדקה לבחון שחרור לחלופת מעצר שכן מסוכנותו של המשיב היא גבוהה כל כך עד שלא תימצא חלופת מעצר כלשהי שיכולה לאיינה.

טענות הצדדים בערר

5. במסגרת הערר שלפני טען העורר - באמצעות בא כוחו, עו"ד אורי בן נתן - כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי העורר יוותר במעצר עד תום ההליכים מבלי להורות על עריכת תסקיר מעצר ומבלי לשקול שחרורו לחלופת מעצר.

6. באשר לתשתית הראייתית לכאורה; נטען כי המשיבה לא הניחה במקרה דנן תשתית ראייתית לכאורה להרשעת העורר בעבירת ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה. נטען כי דו"ח הפעולה של השוטר אמיר אינו מהווה ראיה מספקת המצדיקה את מעצרו של העורר עד תום ההליכים, כיוון שהשתלשלות הדברים המתוארת בו אינה מתיישבת עם השכל הישר. בנוסף נטען כי אילו היה השוטר מצוי באמת בסכנות נפשות, המצדיקה שימוש בנשקו ממרחק כה קטן כאשר ג'יפ דוהר לעברו במהירות, ההיגיון אומר שלא היה מנסה לירות אל עבר גלגלי הרכב במטרה להרתיע את העורר אלא היה יורה אל עבר שמשת הרכב במטרה לפגוע בו. עוד נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בהתעלמו מהודעת העורר מיום האירוע לאחר מעצרו, שבה הודה שברח מהשוטרים ונסע כנגד כיוון התנועה, כיוון שלא רצה לקבל קנס על דיבור בטלפון בזמן נהיגה, אך הכחיש שניסה לדרוס את השוטר בכל פעם שנשאל על כך. לפיכך טוען העורר כי התשתית הראייתית כנגדו מעידה כי כל כוונתו הייתה לברוח מהשוטרים אך בשום שלב לא הייתה לו כוונה לגרום למי מהם לחבלה כלשהי.

7. באשר לחלופת המעצר; נטען כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי מסוכנותו של העורר כה גבוהה עד שאין טעם בכלל להורות על עריכת תסקיר מעצר בנסיבות העניין. לטענת העורר, בית המשפט נתן משקל מוגזם לעברו הפלילי התעבורתי. העורר מסכים כי מדובר אמנם בעבר תעבורתי נכבד שאין לזלזל בו, אך לטענתו מדובר בעבירות תעבורה קלות שברובן בוצעו בעבר הרחוק, ללא תאונות דרכים או נהיגה בפסילה. עוד נטען כי העורר הינו כיום בן 55, נשוי ואב לשלושה ילדים וסב לארבעה נכדים, וכי אין כל הצדקה "לדלג" אוטומטית על שלב תסקיר המעצר ולשלול מראש את האפשרות שתימצא חלופת מעצר הולמת בנסיבות העניין. בא כוח העורר הפנה להחלטות של בית משפט זה בנסיבות דומות או בעבירות חמורות יותר, שבהן הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר. נטען כי בעיקרה המסוכנות הנשקפת מהעורר לשלום הציבור, כפי שהיא משתקפת מכתב האישום במקרה דנן ומעברו הפלילי התעבורתי - קשורה לנהיגתו ברכב, ומשכך ניתן לנטרל אותה על ידי השמתו של העורר ב"מעצר בית" ושליטת יכולתו לנהוג ברכב כלשהו. עוד נטען כי המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום אינם מעידים על דפוס התנהגות עברייני, במובן זה שלא מדובר

במעשה אלימות שתוכנן זמן רב מראש והוצא אל הפועל באופן מחושב. לבסוף נטען כי יש להתחשב במצבו הרפואי של העורר, שסבל בעבר מסרטן ונזקק כיום לטיפול רפואי יומיומי.

8. בדיון שהתקיים לפני טענה המשיבה - באמצעות באת כחה, עו"ד נורית הרצמן - כי אין בנסיבות העניין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי ויש לדחות את הערר. המשיבה טוענת כי המסוכנות הנשקפת ממעשי העורר לביטחון הציבור הינה גבוהה וברורה על פניה. נטען כי רק בנס הסתיים האירוע ללא פגיעות בהולכי רגל ונהגים אחרים. עוד נטען כי דו"ח הפעולה מבסס את האישום בעבירה של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, וכי השוטר שולל בו במפורש את האפשרות שהעורר לא ראה אותו באומרו שמבטיהם הצטלבו. המשיבה מתנגדת לטענת העורר בדבר חוסר ההיגיון שבגרסת השוטר, וטוענת כי גרסת השוטר נשמעת הגיונית על פניה והעורר לא העלה סיבה טובה לפקפק בה בשלב זה, וממילא נטען כי טענות בדבר סתירות או חוסר היגיון מקומן להתברר בהליך העיקרי ולא בשלב המעצר. באת כוח המשיבה ציינה כי עברו הפלילי של העורר אמנם רחוק אך מדובר בעבר בלתי מבוטל שכולל עבירות תעבורה רבות, הרשעה בעבירות סמים ומאסר ממושך. נטען כי לנאשם אין זכות קנויה לעריכת תסקיר מעצר, וכי מדובר בעניין המסור לשיקול דעת בית המשפט. נטען כי חלופת מעצר מחייבת מתן ארון בנאשם שיקפיד על תנאי החלופה, וכי בנסיבות העניין לנוכח המעשים המיוחסים לעורר - שכוללים הימלטות מהמשטרה וניסיון לדרוס שוטר - לא ניתן לתת ארון כזה בעורר.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ובנספחיה והאזנתי לטענות באי כוח הצדדים בדיון לפני, הגעתי למסקנה שיש לקבל את הערר באופן חלקי, במובן זה שיש להורות על הכנת תסקיר מעצר בעניינו של העורר אשר יעריך את מסוכנותו ויבחן אם ישנה חלופת מעצר הדוקה והולמת דיה בנסיבות העניין.

10. תחילה יש להסיר מסדר היום את טענתו הראשונה של העורר באשר לקיומה של תשתית ראיתית לכאורה המצביעה על סיכוי סביר להרשעתו בעבירת ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה. כאמור, טענת בא כוח העורר בסוגיה זו מכוחה כנגד תיאור האירוע בדו"ח הפעולה של השוטר אמיר, אשר לטענת העורר הינו תיאור חסר כל היגיון. בנקודה זו מקובלת עלי טענת המשיבה, לפיה טענות אלה מקומן להתברר בהליך העיקרי ולא בשלב המעצר. טענת המשיבה תואמת את ההלכה שהשתרשה בפסיקת בית משפט זה בעניין זה, לפיה טענות בדבר מהימנות עדים - לרבות טענות בדבר סתירות או חוסר היגיון שעולים מהעדויות - אינן טענות שבית המשפט יידרש להן ככלל בשלב המעצר, בטרם עבר חומר הראיות ב"כור ההיתוך" של ההליך הפלילי. רק במקרים חריגים, כשבית המשפט מוצא סתירות מהותיות וגלויות על פני הדברים, המחלישות באופן משמעותי את תשתית הראיות לכאורה, יש מקום להידרש לטענות מסוג זה בשלב המעצר [ראו למשל: בש"פ 8575/13 פלוני נ' מדינת ישראל (14.1.2014); בש"פ 8311/13 אברמוב נ' מדינת ישראל (19.12.2013)]. איני סבור כי המקרה דנן נכנס בגדר אותם מקרים חריגים. לא ניתן לומר בשלב זה כי תיאור האירוע בדו"ח אינו הגיוני על פני הדברים, ובוודאי לא מדובר בתיאור שניתן להגדירו בשלב זה כמופרך מיסודו וחסר כל היגיון. משכך ניתן לקבוע כי קיימת בשלב זה תשתית ראיתית לכאורה המצביעה על סיכוי סביר להרשעתו של העורר בתום ההליך הפלילי בעבירה של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה. ודוק, זהו מקרה מובהק שבו יש להחיל את ההלכה כפשוטה ולקבוע כי הטענות בדבר ההיגיון או חוסר ההיגיון של תיאור האירוע תתבררנה בהליך העיקרי. זאת, מכיוון שעל מנת להכריע בטענת המשיב בדבר חוסר ההיגיון שבתיאור האירוע על ידי השוטר אמיר יידרש בית המשפט להעמיד זו מול זו את גרסאות השוטר והעורר, ובין היתר יש להניח שיהיה צורך לעמת כל אחד מהצדדים עם טענות הצד השני במסגרת חקירה נגדית, ולנסות להוכיח בדרך זו את ההיגיון או חוסר ההיגיון שבתיאור האירוע. מובן כי מקומם של כל אלו בהליך העיקרי ולא בשלב המעצר. משכך, סבורני כי יש לדחות את טענות העורר באשר לקיומה של תשתית ראיתית לכאורה

בנסיבות העניין.

11. מנגד, הגעתי למסקנה כי יש מקום לקבל את טענתו השנייה של העורר ולהורות בנסיבות העניין על עריכת תסקיר מעצר בעניינו, על מנת לבחון אם ישנה חלופת מעצר קונקרטי שהינה הדוקה דיה על מנת לענות על המסוכנות הנשקפת מהעורר לביטחון הציבור. אין ספק – וגם בא כוח העורר אינו חולק על כך – כי העבירות שבגין מואשם העורר הינן חמורות, וכי הן מעידות על מסוכנות בלתי מבוטלת הנשקפת מהעורר לביטחון הציבור. אין גם חולק כי לעורר עבר פלילי מכביד בתחום עבירות התעבורה. אלא שגם בהינתן האמור לעיל, השאלה שיש להשיב עליה בנסיבות העניין הינה האם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה", כאמור בסעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, דהיינו האם ישנה חלופת מעצר קונקרטי שהינה הולמת והדוקה דיה על מנת לענות על המסוכנות הנשקפת מהמשיב לביטחון הציבור. אכן, צודקת המשיבה בטענתה כי אין לנאשם "זכות קנויה" שייערך תסקיר מעצר בעניינו. בפסיקת בית משפט זה נקבע לא אחת בעבר כי בית המשפט אינו מחויב להורות על תסקיר מעצר בכל תיק ותיק המובא לפניו, והוא רשאי גם לקבוע כי אין מקום לערוך תסקיר מעצר אם השתכנע בנסיבותיו הקונקרטיות של תיק מסוים כי המסוכנות הנשקפת מהנאשם הינה בעוצמה כה גבוהה עד שכלל לא ניתן יהיה לאיינה בדרך של חלופת מעצר כלשהי [לסקירת הגישות השונות בפסיקת בית משפט זה בסוגיה זו, ראו למשל: בש"פ 3484/14 מדינת ישראל נ' חיימוב (22.5.2014) בפסקה 30 להחלטתי; בש"פ 27/15 יונס נ' מדינת ישראל (15.1.2015) בפסקאות 6-9 להחלטת השופט י' עמית]. עם זאת, ראוי להזכיר כי מדובר בקביעה לא טריוויאלית שראוי שתישמר למקרים חריגים המצדיקים זאת ולא כדבר שבשגרה [ראו למשל החלטתי מהעת האחרונה: בש"פ 3612/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.6.2015)], וככלל ראוי לנקוט בגישה גמישה הבוחנת כל מקרה על פי נסיבותיו ולהימנע ככל הניתן מקביעה א-פרוורית לפיה כלל לא ניתן לשקול אפשרות לשחרור נאשם לחלופת מעצר, גם אם העבירות המיוחסות לו הן חמורות [ראו למשל: בש"פ 3670/15 מדינת ישראל נ' צבאן (2.6.2015); בש"פ 3802/15 מדינת ישראל נ' רוזבן (2.6.2015); בש"פ 2878/15 עבדין נ' מדינת ישראל (5.5.2015)].

12. בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, לא שוכנעתי כי המקרה דנן נמנה על אותם מקרים חריגים, שבהם יש הצדקה לקבוע מראש שאין מקום בכלל לערוך תסקיר מעצר. כאמור, על חומרת המעשים המיוחסים לעורר אין חולק, וגם על המסוכנות הנשקפת ממנו לביטחון הציבור. גם העבר הפלילי המכביד אינו מוסיף לעורר נקודות זכות. עם זאת, נראה לי שיש עקרונית היגיון בטענת בא כוח העורר שמסוכנותו של העורר קשורה לנהיגתו ברכב, וכי לכאורה ניתן לאיינה על ידי השמתו ב"מעצר בית" בשילוב פיקוח הדוק והולם. מובן כי איני קובע מסמרות בעניין, וייתכן שלאחר קבלת תסקיר מעצר יסבור בית המשפט המחוזי כי המסוכנות הנשקפת מהעורר הינה רחבה יותר ואינה קשורה רק לנהיגתו ברכב, וכי אין בנמצא אף חלופת מעצר הולמת והדוקה דיה. לשם כך בדיוק נדרש לטעמי בנסיבות העניין תסקיר מקצועי של שירות המבחן, שיעריך את מסוכנותו של העורר ויבחן האם ישנה בנמצא חלופת מעצר קונקרטי שהינה הולמת והדוקה דיה על מנת לענות באופן אפקטיבי על מסוכנות זו [ראו והשוו למשל: בש"פ 6729/14 אזברגה נ' מדינת ישראל (29.10.2014); בש"פ 8431/13 סרחאן נ' מדינת ישראל (23.12.2013)].

13. אשר על כן, אני מורה על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר עד ליום 25.6.2015 ועל החזרת התיק לבית המשפט המחוזי, לצורך המשך דיון בשאלת אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר. אחזור ואדגיש כי אין בהחלטתי זו כדי להביע דעה בשאלה האם לאחר שיוגש תסקיר מעצר תהיה הצדקה לשחרר את העורר לחלופת מעצר קונקרטי כזו או אחרת. שאלה זו תיבחן על ידי בית המשפט המחוזי בהתאם לתסקיר שירות המבחן שיוגש ולחלופת המעצר הקונקרטי שתוצע, ותוכרע על ידו כשיקול דעתו וכחכמתו.

14. סוף דבר; הערר מתקבל באופן חלקי כאמור בפסקה 13 לעיל.

ניתנה היום, י"ז בסיון התשע"ה (4.6.2015).

ש ו פ ט
